Trešdiena, 2019. gada 18. septembris

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

REZOLŪCIJAS

EIROPAS PARLAMENTS

P9_TA(2019)0016

Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES

Eiropas Parlamenta 2019. gada 18. septembra rezolūcija par pašreizējo stāvokli saistībā ar Apvienotās Karalistes izstāšanos no ES (2019/2817(RSP))

(2021/C 171/01)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību (LES) un Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD),

— ņemot vērā 2000. gada 7. decembrī pieņemto Eiropas Savienības Pamattiesību hartu ("Harta"), kas tika izsludināta 2007. gada 12. decembrī Strasbūrā un stājās spēkā ar Lisabonas līguma stāšanos spēkā 2009. gada decembrī,

— ņemot vērā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 50. panta 2. punktu sniegto Apvienotās Karalistes premjerministres 2017. gada 29. marta paziņojumu Eiropadomei,

— ņemot vērā Parlamenta 2017. gada 5. aprīļa rezolūciju par sarunām ar Apvienoto Karalisti saistībā ar tās paziņojumu par nodomu izstāties no Eiropas Savienības ([1]), 2017. gada 3. oktobra rezolūciju par pašreizējo stāvokli sarunās ar Apvienoto Karalisti ([2]), 2017. gada 13. decembra rezolūciju par pašreizējo stāvokli sarunās ar Apvienoto Karalisti ([3]) un 2018. gada 14. marta rezolūciju par ES un Apvienotās Karalistes turpmāko attiecību satvaru ([4]),

— ņemot vērā Eiropadomes (50. pants) 2017. gada 29. aprīļa pamatnostādnes saistībā ar Apvienotās Karalistes paziņojumu saskaņā ar LES 50. pantu un pielikumu Padomes 2017. gada 22. maija Lēmumam ar norādēm sarunām par līgumu ar Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti, kurā nosaka tās izstāšanās kārtību no Eiropas Savienības,

— ņemot vērā Eiropadomes (50. pants) 2017. gada 15. decembra pamatnostādnes un pielikumu Padomes 2018. gada 29. janvāra Lēmumam, ar kuru papildina Padomes 2017. gada 22. maija Lēmumu, ar ko pilnvaro sākt sarunas ar Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti par līgumu, kurā nosaka tās izstāšanās kārtību no Eiropas Savienības,

([1]) OV C 298, 23.8.2018., 24. lpp.
([2]) OV C 346, 27.9.2018., 2. lpp.
([3]) OV C 369, 11.10.2018., 32. lpp.
([4]) OV C 162, 10.5.2019., 40. lpp.

— ņemot vērā kopīgo ziņojumu, ko 2017. gada 8. decembrī sniedza Eiropas Savienības un Apvienotās Karalistes valdības sarunu vadītāji par panākto progresu sarunu 1. posmā saskaņā ar LES 50. pantu organizētajās sarunās par Apvienotās Karalistes sakārtotu izstāšanos no Eiropas Savienības,

— ņemot vērā Līgumu par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas, ko Eiropadome apstiprināja 2018. gada 25. novembrī ("Izstāšanās līgums"), un paziņojumus, kas iekļauti minētā datuma Eiropadomes sanāksmes protokolā,

— ņemot vērā politisko deklarāciju, kurā izklāstīts Eiropas Savienības un Apvienotās Karalistes turpmāko attiecību satvars, un kuru 2018. gada 25. novembrī apstiprināja Eiropadome ("Politiskā deklarācija"),

— ņemot vērā 2018. gada 13. decembra Eiropadomes secinājumus (50. pants),

— ņemot vērā kopīgo paziņojumu, kas papildina Politisko deklarāciju un Instrumentu attiecībā uz 2019. gada 11. marta Izstāšanās līgumu,

— ņemot vērā 2019. gada 22. marta Eiropadomes lēmumu (ES) 2019/476, kas pieņemts, vienojoties ar Apvienoto Karalisti, ar ko pagarina laikposmu saskaņā ar LES 50. panta 3. punktu ([1]),

— ņemot vērā 2019. gada 11. aprīļa Eiropadomes lēmumu (ES) 2019/584, kas pieņemts, vienojoties ar Apvienoto Karalisti, ar ko pagarina laikposmu saskaņā ar LES 50. panta 3. punktu ([2]),

— ņemot vērā 2019. gada 13. aprīļa Padomes lēmumu (ES) 2019/642 ([3]), ar ko groza 2019. gada 11. janvāra Padomes lēmumu (ES) 2019/274, ar ko atļauj Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas vārdā parakstīt Izstāšanās līgumu, ņemot vērā tā noslēgšanu,

— ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. punktu,

A. tā kā "Brexit" ir nepieredzēts un nožēlas vērts notikums, kura negatīvās sekas mazinātu Apvienotās Karalistes (AK) sakārtota izstāšanās no Eiropas Savienības (ES);

B. tā kā AK un ES joprojām paliks tuvi kaimiņi un tām arī turpmāk būs daudzas kopīgas intereses; tā kā šādu ciešu attiecību satvars ir izklāstīts Politiskajā deklarācijā, saskaņā ar kuru minētās kopīgās intereses var aizsargāt un veicināt, tostarp ar jaunu tirdzniecības attiecību palīdzību;

C. tā kā Eiropas Parlaments pārstāv ES pilsoņus un tas viņu interešu aizsardzībai turpinās rīkoties visā procesā, kas ved uz AK izstāšanos;

D. tā kā pašlaik apmēram 3,2 miljoni pilsoņu no pārējām 27 dalībvalstīm (ES-27) pastāvīgi dzīvo AK un 1,2 miljoni AK pilsoņu ("britu pilsoņu") pastāvīgi dzīvo ES-27 valstīs; tā kā šie pilsoņi apmetās uz dzīvi citā dalībvalstī, pamatojoties uz savām tiesībām saskaņā ar ES tiesību aktiem un ar izpratni, ka viņi varēs baudīt šīs tiesības visa mūža garumā;

E. tā kā turklāt Ziemeļīrijā ir 1,8 miljoni iedzīvotāju, kuri saskaņā ar Lielās piektdienas vienošanos ir tiesīgi saņemt Īrijas pilsonību un tādējādi arī ES pilsonību un ES pilsoņu tiesības vietā, kurā tie dzīvo;

F. tā kā ES un AK kā dalībvalsts, kura izstājas, galvenais pienākums ir nodrošināt visaptverošu un savstarpēju pieeju, lai aizsargātu tiesības tiem ES pilsoņiem, kuri dzīvo AK, un tiem britu pilsoņiem, kuri dzīvo ES-27 valstīs;

([1]) OV L 80 I, 22.3.2019., 1. lpp.
([2]) OV L 101, 11.4.2019., 1. lpp.
([3]) OV L 110 I, 25.4.2019., 1. lpp.

Trešdiena, 2019. gada 18. septembris

G. tā kā nesenie AK valdības paziņojumi par vēlmi īstenot tādu politiku, kas paredz regulējuma atšķirības ar ES, liek apšaubīt to, cik ciešas nākotnē varētu būt ES un AK ekonomiskās attiecības;

H. tā kā AK izstāšanās no ES nekādā veidā nedrīkst apdraudēt miera procesu Ziemeļīrijā, nedz arī kaitēt Īrijas salas ekonomikai, kas notiks, ja tiks pastiprināta robeža starp Ziemeļīriju un Īriju, un ko jebkurā gadījumā cenšas novērst ar galējā noregulējuma risinājumu, par ko AK un ES vienojās Izstāšanās līgumā;

I. tā kā Lielās piektdienas vienošanās atzīst jebkuras tādas izvēles leģitimitāti, ko attiecībā uz Ziemeļīrijas statusu brīvi paudis tās iedzīvotāju vairākums;

J. tā kā AK valdība uzstāj, ka galējā noregulējuma risinājums ir jāsvītro no Izstāšanās līguma, bet līdz šim nav iesniegusi juridiski saistošus priekšlikumus, ar kuriem varētu to aizstāt;

K. tā kā šķiet, ka AK valdība gatavošanos bezlīguma "Brexit" padarījusi par savu galveno politikas prioritāti un ka daži AK valdības locekļi izstāšanos bez vienošanās uzskata par labāko veidu, kā AK aiziet no ES;

L. tā kā AK premjerministrs ir izteicies, ka bezlīguma "Brexit" būs apliecinājums valsts sistēmas nespējai;

M. tā kā saskaņā ar Kopīgo instrumentu attiecībā uz Izstāšanās līgumu, par ko puses vienojās 2019. gada 11. martā pēc AK prasības, kopīgam darbam pie alternatīviem pasākumiem ir nepieciešama Izstāšanās līguma ratifikācija;

N. tā kā AK izstāšanās no ES bez vienošanās būtu ekonomiski ļoti kaitīga abām pusēm, lai gan oficiālie skaitļi un AK valdības ziņojumi liecina, ka šāds ekonomisks kaitējums nesamērīgi skars AK, tostarp tās aizjūras teritorijas;

O. tā kā ES iestāžu un ES-27 vienotība joprojām ir būtiska un tā tiks saglabāta,

Izstāšanās līgums un Politiskā deklarācija

1. uzskata, ka gan AK, gan arī ES ir maksimāli ieinteresētas, lai AK izstāšanās no ES notiktu sakārtotā veidā;

2. turpina uzskatīt, ka Izstāšanās līgums kā līdzeklis, lai nodrošinātu šādu sakārtotu AK izstāšanos no ES, ir taisnīgs un līdzsvarots, un tajā vienlaikus pilnībā tiek ievērotas gan AK tā sauktās "sarkanās līnijas", gan ES principi;

3. norāda, ka Izstāšanās līguma vērtība ir tāda, ka tas nodrošina juridisko noteiktību visām personām, kuras skar AK izstāšanās no ES, un, cik vien iespējams, ar to:

— aizsargā AK dzīvojošo ES pilsoņu un ES-27 dalībvalstīs dzīvojošo britu pilsoņu tiesības un dzīves izvēles,

— paredz galējā noregulējuma risinājumu attiecībā uz Īrijas un Ziemeļīrijas robežu, kas, ja netiks rasti saskaņoti risinājumi saistībā ar turpmāko līgumu vai alternatīvu rīcības mehānismu ar tādām pašām garantijām, aizsargās Lielās piektdienas vienošanos un Ziemeļīrijas miera procesu un novērsīs stingrākas robežas ieviešanu, tādējādi atbalstot ziemeļu-dienvidu sadarbību un visu salas ekonomiku, kā arī garantēs ES iekšējā tirgus integritāti;

— paredz vienotu finansiālu norēķinu ar AK, kas ietver visas no neizpildītajām saistībām izrietošās juridiskās saistības, un paredz noteikumus attiecībā uz ārpusbilances posteņiem, iespējamām saistībām un citām finanšu izmaksām, kas tieši izriet no AK izstāšanās;

— saskaņā ar AK lūgumu un nolūkā nodrošināt gan juridisko noteiktību un nepārtrauktību, gan arī laiku sarunām par turpmākajām ES un AK attiecībām, paredz pārejas laikposmu līdz 2020. gada 31. decembrim, ko vienu reizi var pagarināt uz laiku līdz diviem gadiem;

— risina citus nošķiršanas jautājumus, kas ļaus īstenot AK sakārtotu izstāšanos no ES;

— paredz pārvaldības noteikumus, ar kuriem attiecīgā gadījumā aizsargā Eiropas Savienības Tiesas (EST) lomu Izstāšanās līguma interpretācijā;

4. norāda, ka pamatiespējas, ar kurām AK saskaras saistībā ar jautājumu par robežu starp Īriju un Ziemeļīriju, ir vienas un tās pašas neatkarīgi no tā, kāda valdība ir pie varas AK; atgādina, ka AK valdība noraidīja pirmo ES priekšlikumu par galējo noregulējuma risinājumu attiecībā vienīgi uz Ziemeļīriju un pēc tam pieprasīja to pārveidot tādā veidā, kā tas tagad atrodams Izstāšanās līgumā; pauž gatavību atgriezties pie galējā noregulējuma risinājuma attiecībā vienīgi uz Ziemeļīriju, bet uzsver, ka nedos piekrišanu Izstāšanās līgumam bez galējā noregulējuma risinājuma vispār;

5. norāda, ka galējā noregulējuma risinājumu atbalsta pārliecinošs vairākums Ziemeļīrijas asamblejā pārstāvēto politisko partiju un saskaņā ar jaunākajiem pētījumiem — arī vairākums Ziemeļīrijas iedzīvotāju;

6. atgādina, ka galējā noregulējuma risinājums ir jāizmanto tikai kā pagaidu pasākums galējā situācijā, un atzinīgi vērtē visus pasākumus, kas to nepārprotami paskaidro; jo īpaši atzinīgi vērtē pašā Izstāšanās līgumā paredzēto, proti, darbam un pūliņiem jābūt vērstiem uz to, lai izpētītu, kā, iespējams, nākotnē varētu izmantot uz jaunajām tehnoloģijām balstītus alternatīvus risinājumus uz robežas, lai nodrošinātu, ka Īrijas salā nepastāv stingra robeža;

7. norāda, ka šie alternatīvie pasākumi būtu pieņemami vien tad, ja tie ļauj izvairīties no fiziskas infrastruktūras pie robežām vai ar to saistītām pārbaudēm un kontrolēm, aizsargāt visas salas ekonomiku, aizsargāt Lielās piektdienas vienošanos, tostarp saglabāt nepieciešamos nosacījumus turpmākai ziemeļu un dienvidu sadarbībai, kā arī nodrošināt ES iekšējā tirgus integritāti;

8. uzskata, ka AK pienākums ir iesniegt rakstiskus priekšlikumus par šādiem alternatīviem risinājumiem, kuri pilnībā darbojas un visaptveroši attiecas uz visām pārbaudēm un kontrolēm pie ES ārējās robežas, kuri atbilst 2017. gada 8. decembra kopīgā ziņojuma 43. un 49. punktam un ar kuriem var ņemt vērā jebkādas turpmākas regulatīvās atšķirības starp AK un ES; pauž nožēlu par to, ka, neraugoties uz dažu AK valdības locekļu paziņojumiem par alternatīvu risinājumu pieejamību, tā līdz šim nav iesniegusi juridiski saistošus priekšlikumus par galējā noregulējuma risinājuma aizstāšanu;

9. norāda, ka Politiskā deklarācija, kas veido satvaru ES un AK turpmākajām attiecībām, atbilst Eiropas Parlamenta 2018. gada 14. marta rezolūcijai par ES un AK turpmāko attiecību satvaru, aicinot noslēgt asociācijas nolīgumu un sniedzot Parlamenta komiteju detalizētu ieguldījumu, kā arī atspoguļo AK izvēli attiecībā uz tās turpmāko attiecību ar ES apjomu un dziļumu;

10. pauž vēlmi pārveidot Politisko deklarāciju par dokumentu, kuram ir vairāk formāla un juridiska nozīme, un kurā ir noteikts mērķis noslēgt asociācijas nolīgumu starp ES un AK ar tik ciešas sadarbības raksturu, lai galējā noregulējuma risinājumu nemaz nevajadzētu ieviest;

Vienošanās netiek panākta

11. atgādina, ka saskaņā ar LES 50. pantu gadījumā, ja nav panākta vienošanās vai netiek pagarināts LES 50. panta 3. punktā minētais laikposms, līgumi AK vairs netiks piemēroti no 2019. gada 1. novembra;

12. uzsver, ka gadījumā, ja AK izstājas no ES bez līguma, par to pilnībā būs atbildīga AK valdība; turklāt norāda uz sekām, ko šāda situācija varētu radīt attiecībā uz robežu starp Ziemeļīriju un Īriju, kā arī Lielās piektdienas vienošanās darbību un īstenošanu;

13. norāda, cik liela opozīcija gan Pārstāvju palātā, gan ārpus tās ir lēmumam apturēt AK parlamenta darbu līdz 2019. gada 14. oktobrim, kas padara iespējamāku AK izstāšanos no ES bez līguma;

14. tajā pašā laikā atzinīgi vērtē gatavības un situatīvās plānošanas pasākumus, ko ES iestādes un ES-27 veic attiecībā uz iespējamo izstāšanos bez līguma; norāda, ka tie ir vienpusīgi, atbilst ES interesēm un pēc būtības ir pagaidu pasākumi; turklāt uzsver, ka tiem nav nedz tādas pašas ietekmes kā līgumam par sakārtotu izstāšanos, nedz arī tie nodrošina tādus pašus labumus kā dalība ES vai kā Izstāšanās līgumā paredzētie noteikumi par pārejas laikposmu; atzinīgi vērtē jaunākos priekšlikumus, ko Komisija iesniedza 2019. gada 4. septembrī, un apņemas tos izskatīt pēc iespējas ātrāk, jo īpaši attiecībā uz finanšu palīdzības sniegšanu maziem un vidējiem uzņēmumiem, lai nodrošinātu, ka administratīvo procedūru radītais slogs tiek samazināts līdz minimumam;

15. norāda, ka Izstāšanās līguma neesamības gadījumā nevar būt ne pārejas laikposma, ne arī t. s. "mini vienošanos", kuri varētu palīdzēt mazināt traucējumus, ko izraisītu AK nesakārtota izstāšanās no ES;

16. uzsver, ka turpmākās sarunas starp ES un AK situācijā, kad AK būtu izstājusies no ES bez vienošanās, varētu notikt tikai ar nosacījumu, ka AK visos aspektos pilda savas saistības un pienākumus attiecībā uz pilsoņu tiesībām, finanšu noregulējumu un Lielās piektdienas vienošanos;

17. norāda, ka arī izstāšanās bez vienošanās gadījumā AK finanšu un citas saistības turpinās pastāvēt; apstiprina, ka šādā gadījumā Parlaments atteiksies dot piekrišanu jebkādam līgumam vai līgumiem starp ES un AK līdz brīdim, kamēr AK izpildīs savas saistības;

18. atgādina, ka pēc šādu saistību izpildes turpmākajās sarunās par ES un AK attiecībām būs nepieciešamas stingras garantijas un noteikumi par godīgas konkurences nosacījumiem, lai aizsargātu ES iekšējo tirgu un nepieļautu, ka ES uzņēmumi pieredz iespējamu negodīgu konkurenci; šajā sakarībā atgādina par nosacījumiem, kas izklāstīti 2018. gada 14. marta rezolūcijā, jo īpaši attiecībā uz vides, nodarbinātības un patērētāju augsta līmeņa aizsardzības nodrošināšanu; norāda, ka Eiropas Parlamentā netiks ratificēts neviens tāds brīvās tirdzniecības nolīgums, kurā nebūs nodrošināti šādi aizsardzības līmeņi;

19. atgādina, ka Parlamenta galvenā prioritāte arvien ir AK dzīvojošo ES pilsoņu un ES-27 dalībvalstīs dzīvojošo britu pilsoņu tiesību un dzīves izvēļu, tostarp nodarbinātības statusa un sociālo tiesību, aizsardzība, un ka būtu jādara viss iespējamais un jānodrošina, lai AK izstāšanās no ES šos pilsoņus neietekmētu;

20. pauž bažas par AK uzturēšanās statusa nostiprināšanas shēmas īstenošanu un lielo tādu pieteikumu iesniedzēju skaitu (kas saskaņā ar AK jaunākajiem oficiālajiem datiem pieaudzis par līdz pat 42 %), kam piešķirts tikai iepriekš nenostiprinātais statuss; atgādina, ka no tā var izvairīties, ja AK izvēlētos administratīvu procedūru, kas pēc būtības būtu deklaratīva un uzliktu pierādīšanas pienākumu AK iestādēm, ja tās vēlētos apstrīdēt deklarāciju; tādēļ mudina AK pārskatīt savu pieeju;

21. mudina AK un ES-27 dalībvalstis pieņemt pasākumus, kas nodrošinātu juridisko noteiktību AK dzīvojošiem ES pilsoņiem un ES-27 dalībvalstīs dzīvojošiem britu pilsoņiem; atgādina par savu nostāju, ka ES-27 vajadzētu īstenot konsekventu un plašu pieeju, aizsargājot to britu pilsoņu tiesības, kuri dzīvo šajās dalībvalstīs;

22. pauž nopietnas bažas par to, ka Iekšlietu ministrijas nesenie un pretrunīgie paziņojumi attiecībā uz brīvu pārvietošanos pēc 2019. gada 31. oktobra rada ļoti nevēlamu nenoteiktību AK dzīvojošiem ES pilsoņiem un veidojas risks, ka šādi paziņojumi var gan pastiprināt pret viņiem vērsto naidīgumu, gan negatīvi ietekmēt viņu spēju īstenot savas tiesības;

23. atgādina, ka daudzi britu pilsoņi ir stingri iebilduši pret to tiesību zaudēšanu, kuras tiem šobrīd nodrošina LESD 20. pants; rosina, lai ES-27 pārbaudītu iespējas to nepieļaut, pamatojoties uz Savienības primārajiem tiesību aktiem, vienlaikus pilnībā ievērojot savstarpības, vienlīdzības, simetrijas un nediskriminācijas principus;

50. pantā paredzētā laikposma pagarināšana

24. ņem vērā, ka 2019. gada 9. septembrī tika pieņemts AK parlamenta akts, ar ko AK valdībai tika uzlikts par pienākumu lūgt laikposma pagarinājumu, ja līdz 2019. gada 19. oktobrim nebūs panākta vienošanās ar ES;

25. norāda, ka atbalstītu 50. pantā paredzētā laikposma pagarinājumu, ja šāds pagarinājums būtu pamatots un mērķtiecīgs (piemēram, lai izvairītos no izstāšanās bez vienošanās, rīkotu vispārējas vēlēšanas vai referendumu, atsauktu 50. panta piemērošanu vai apstiprinātu Izstāšanās līgumu), un ja tas negatīvi neietekmētu ES iestāžu darbu un darbību;

26. atgādina, ka Parlaments nerīkos nekādu piekrišanas balsošanu līdz brīdim, kamēr AK parlaments nebūs apstiprinājis līgumu ar ES;

27. pieņem zināšanai AK valdības lēmumu pašreizējos apstākļos neizvirzīt komisāra amata kandidātu nākamajai Eiropas Komisijai, nedz arī no 2019. gada 1. septembra sūtīt AK pārstāvjus uz noteiktām ES sanāksmēm; uzsver, ka tas neietekmēs ES iestāžu spēju netraucēti darboties, un no jauna apstiprina Eiropas Parlamenta nostāju, ka Eiropas Parlamenta deputāti no AK arī turpmāk būs EP deputāti ar visām tiesībām un pienākumiem līdz AK izstāšanās brīdim; atgādina, ka laikā, kamēr AK vēl arvien ir dalībvalsts, tā var izmantot visas tiesības un uz to attiecas visi pienākumi saskaņā ar līgumiem, tostarp lojālas sadarbības princips;

o

o o

28. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Eiropadomei, Eiropas Savienības Padomei, Komisijai, dalībvalstu parlamentiem un Apvienotās Karalistes valdībai.